

מדינת ישראל

משרד המשפטים
המשנה לפרקליט המדינה
(עניינים אזרחיים)

1

נוהל עבודה - הועדה לבחינת הגשת תביעות לשון הרע בשם עובדי מדינה

הנוהל מתייחס בשלב זה לשוטרים ולעובדים סוציאליים להלן: "עובדי מדינה"¹

מסגרת עבודת הועדה:

מזה תקופה אנו עדים להתגברות התופעה של השתלחות בעובדי מדינה, החורגת לעיתים במפגיע מביקורת מותרת וסבירה. כנגד תופעה זו יש צורך לעיתים לפעול. כך הדבר במיוחד שמדובר בהשתלחות המופנית כלפי המרחב הפרטי של עובד המדינה ויוצרת פגיעה משמעותית באורח חייו. לצד האמור, יש צורך לשמור מכל משמר על עקרון חופש הביטוי.

לאור האמור, החליט פרקליט המדינה לאחר התייעצות שהתקיימה בלשכתו, ועל דעת היועץ המשפטי לממשלה, כי יש מקום – במקרים החריגים המתאימים לכך – שבאי כוח המדינה ייצגו את עובד המדינה בתביעה אזרחית שתוגש על ידו, בגין עוולות שעיקרן לשון הרע והתנכלות. זאת כשיש בניהול ההליך, כאמור, גם עניין ציבורי מערכתי – כללי החורג מהעניין האישי של עובד המדינה.

בהתאם למתווה שגובש על ידי פרקליט המדינה, על דעת היועץ המשפטי לממשלה, כאשר עובד מדינה יבקש שהמדינה תחלץ לעזרתו בגין מקרה חמור של התנכלות, הדברים יישקלו, ובמקרים שימצאו מתאימים לכך, הייצוג יינתן ע"י באי כוח המדינה, כך שבמסגרת התביעה יועלו טענות ראויות שתהיינה מקובלות על המדינה. ככלל הייצוג יינתן רק במקרים בהם הפגיעה בעובד המדינה הינה חמורה במיוחד, או שמדובר בפגיעה שיטתית החוזרת על עצמה. בנוסף ההצדקה לייצוג תהיה רק במקרים בהם הועדה תשתכנע כי יש קשר הדוק בין הפגיעה לעובד לבין הפעלת סמכותו ומילוי תפקידו של העובד.

כדי להחליט בפניות ומה יהיו המקרים הראויים לכך, הוקמה ועדה בראשות המשנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים), ובה חברים מנהל היחידה לאכיפה אזרחית בפרקליטות המדינה ונציג מחלקת ייעוץ וחקיקה (אזרחי) (להלן: **הוועדה**). הועדה תפעל כוועדה מייעצת לפרקליט המדינה.

הוועדה תבחן את המקרים שיבואו בפניה והאם במקרה שהובא לפתחה יש הצדקה שהמדינה תייצג את עובד המדינה בתביעה יזומה על ידו. אם תסבור הוועדה כי בנסיבות העניין יש הצדקה שהמדינה תייצג בתביעה יזומה בשמו של עובד המדינה, ההמלצה תועבר לפרקליט המדינה לקבלת הכרעתו.

¹ על פי החלטת פרקליט המדינה בשנת הפיילוס הראשונה עבודת הוועדה הינה רק בהתייחס לשוטרים ועובדים סוציאליים.

מדינת ישראל

משרד המשפטים המשנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים)

2

בהתאם להחלטות פרקליט המדינה והיועץ המשפטי לממשלה, הוחלט שבשנה הראשונה יופעל המתווה כפיילוט על עובדים סוציאליים ושוטרים אשר ניסיון העבר הראה כי הם חשופים במיוחד להתקפות אישיות. לאחר מכן, ובכפוף לתוצאות הפיילוט הוועדה תוכל לקבל פניות מכל משרדי הממשלה ביחס לכל עובדי מדינה.

נוהל עבודת הועדה:

1. אופן הפנייה לוועדה

- (1) הפניה לוועדה בבקשה להגשת תביעה אזרחית בשם עובד המדינה, תוגש על ידי היועץ המשפטי של משטרת ישראל או היועץ המשפטי של משרד הרווחה.
- (2) היועץ המשפטי יעביר לוועדה פניה מפורטת בכתב אשר תכלול גם תשתית עובדתית ומשפטית, ובמסגרתה תובא עמדתו. לפנייה יצורפו כלל המסמכים הרלוונטיים. הפניה תכלול, בין היתר, התייחסות לכל המפורט להלן:
 - (1) פירוט הפרסום, אופן הפרסום, היקפו, מיקום הפרסום, האתרים ברשת בהם מופיע הפרסום, מועד בו הפרסום פורסם / הופיע ברשת לראשונה.
 - (2) פרטי המפרסם: שם, ת.ז. וכתובת רשומה של כותב הפרסום ופרטיו של בעל כלי התקשורת / האתר בו מופיע הפרסום הפוגעני.
 - (3) פירוט אודות העובד, תפקידו, בכירותו. התייחסות להיותו נבחר ציבור או עובד מדינה ואופן העסקתו.
 - (4) תיאור הפגיעה בעובד, בני משפחתו, וחומרת הפגיעה.
 - (5) הרקע לפרסום, האם הפרסום חזר על עצמו, התמודדות של המשרד עם הפרסום, מדד ההשפעה שבפרסום על אופן מילוי התפקיד ומידת הקשר בין הפגיעה בעובד לבין הפעלת סמכותו ומילוי תפקידו של העובד.
 - (6) תיאור העניין הציבורי מערכתי- כללי מעבר לאינטרס האישי של העובד, הטמון בפרסום והשפעת הפרסום על פעילות המשרד.
 - (7) עמדה משפטית המתייחסת לתחולת חוק איסור לשון הרע תשכ"ה-1965 (להלן: החוק) ומהות הפגיעה הנטענת בהתאם לסעיפים 1-2 לחוק. התייחסות לסעיפי ההגנה בחוק (סעיפים 13-15) וכן התייחסות לאיזון בין עקרון חופש הביטוי והזכות להבעת ביקורת לגיטימית אל מול זכות הפרט לשם טוב ולהגנת הפרטיות.
 - (8) צירוף כלל המסמכים הרלוונטיים.

מדינת ישראל

משרד המשפטים המשנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים)

3

(9) ציון פרטי הקשר עם העובד הנפגע ואיש הקשר במשרד הממשלתי, לרבות בלשכה המשפטית.

2. בחינת הפנייה על ידי הוועדה:

- (1) הפנייה וכלל החומר יועברו ללשכת המשנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים), והוועדה בראשותה תבחן את הבקשה.
- (2) בחינה ראשונית של הפניה:
ככל שהפניה תהא חסרה ולא תכלול התייחסות למכלול האמור לעיל היא תוחזר ליועץ המשפטי להשלמות הנדרשות.
- (3) הפניה תבחן על ידי הוועדה וזו תיתן עמדתה האם המקרה מתאים להגשת תביעה בשם העובד על ידי המדינה. במקרים שתהיה לכך הצדקה יוזמן היועץ המשפטי של המשרד לישיבת התייעצות וככל שתידרש תתקיים פגישה גם עם עובד המדינה.
- (4) הוועדה תיתן דעתה גם לשאלת הייצוג, פרקליטות או עורך דין חיצוני הפועל על פי ייפוי כוח בשם היועץ המשפטי לממשלה.
- (5) הוועדה תקיים התייעצות, ככל שתראה לנכון, גם עם פרקליט המחוז הרלבנטי וכן גורמים נוספים ככל שיהיה בכך צורך.
- (6) סברה הוועדה כי אין להגיש תביעה בשם עובד המדינה תימסר על כך הודעה מתאימה ליועץ המשפטי של המשרד הרלבנטי.
- (7) במקרים שבהם תמליץ הוועדה על הגשת התביעה תועבר המלצת הוועדה להכרעת פרקליט המדינה.

3. ייצוג עובד המדינה בפני בית המשפט

- (1) העובד יידרש לחתום על ייפוי כוח, במסגרתו יובהר כי הייצוג ניתן ע"י באי כוח המדינה כבאי כוח היועץ המשפטי לממשלה (מכוח סעי' 2 לפקודת סדרי הדין (התייצבות היועץ המשפטי לממשלה)[נוסח חדש]), כך שבמסגרת התביעה יועלו רק טענות ראויות שתהיינה מקובלות על המדינה.

מדינת ישראל

משרד המשפטים המשנה לפרקליט המדינה (עניינים אזרחיים)

4

- 2) כן יובהר בייפוי הכוח כי במקרים בהם יזכה העובד בפיצוי ינוכו הוצאות ייצוג הריאליות מהסכום שייפסק לו (בייצוג חיצוני – שכר המייצג, בייצוג בידי הפרקליטות – שיערוך העלות שהושקעה בייצוג) והיתרה תועבר לעובד הנפגע.
- 3) במקרים בהם יוחלט כי הייצוג יעשה על ידי עורך דין חיצוני, עפ"י יפוי כוח מהיועץ המשפטי לממשלה, ניהול התיק יעשה בפיקוחה של היחידה לאכיפה אזרחית בפרקליטות המדינה ועוה"ד הפרטי יפעל על פי הנחיותיה.
- 4) היועץ המשפטי של המשרד הממשלתי ילווה את תהליך הייצוג בדומה להליכי העבודה המקובלים בייצוג המדינה.